

Беташар

6 сабақ

**Адамды
бет-әлпеттен
оқуға арналған
курс**

Нұрсұлтан Намазбаев

Беттік сигналдар

- Статикалық сигналдар;
- Баяу сигналдар;
- Жылдам сигналдар;

Жылдам беттік сигналдар

- Беттің эмблемалары + (сөйлеу белгілері);
- Ұсақ бет белгілері;
- Аралас ұсақ бет белгілері;
- Анық емес бет белгілері;
- Еріксіз бет қимылдары;

Физиогномикалық бет қабаттары

- **Бірінші қабат** – беттің үстіңгі бөлігі. Бұл сол сәттегі эмоцияларымызды көрсетеді. Яғни, беттің сыртқы бұлшықеттері арқылы көңіл-күйіміз бейнеленеді.
- **Екінші қабат** – ортаңғы қабат. Мұнда беттегі тұрақты іздер, мысалы, әжімдер, қысықтар немесе бұлшықеттердегі кернеулер көрінеді. Кей адамдарда бұл кернеу үнемі байқалады, ол олардың әдеттеріне байланысты болуы мүмкін.
- **Үшінші қабат** – терең қабат. Бұл беттің пішіні мен пропорцияларын білдіреді. Сонымен қатар, адамның темпераменті мен мінезі туралы терең ақпарат береді.
- **Төртінші қабат** – фондық қабат. Бұл адамның жеке ерекшеліктерін көрсетеді немесе кейде жасырып тұрады. Мысалы, меңдер, тыртықтар, татуировкалар, макияж сияқты заттар осыған жатады. Бұлар – әркімнің өзіндік белгілері.

Бет мимикасын жылдам бағалау

Негізгі параметрлер:

- Шиеленіс (тонус):
  - гипертониялық мимика (Шварценеггер);
  - гипотониялық мимика (Е.Досаев) «қалыпты»;
- Қозғалғыштық (кинез):
  - гиперкинетикалық (Джим Керри);
  - гипокинетикалық (Чак Норрис) «қалыпты»;
- Амплитудалылық (интенсивтілік):
  - жоғары амплитудалы (интенсивті өзгерістер);
  - төмен амплитудалы (покер фейс);

FACS: Facial action coding system (*Ekman, Friesen, 1978*)

Қозғалыс дескрипторлары деген – бұл белгілі бір бұлшықет топтарының қозғалысы. Мысалы:

- **Қозғалыс бірлігі** – қасты түйю.
- **Қозғалыс дескрипторы** – басын бұру.
Бас пен көздің жеке қозғалыстары да бөлінеді, мысалы, көзді ашып-жұму немесе бас изеу сияқты.

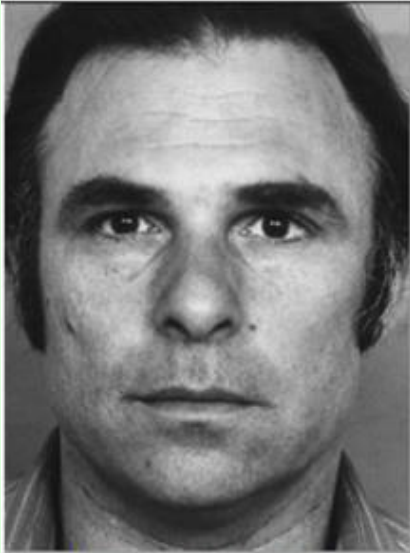
FACS: Facial action coding system

FACS не үшін керек?

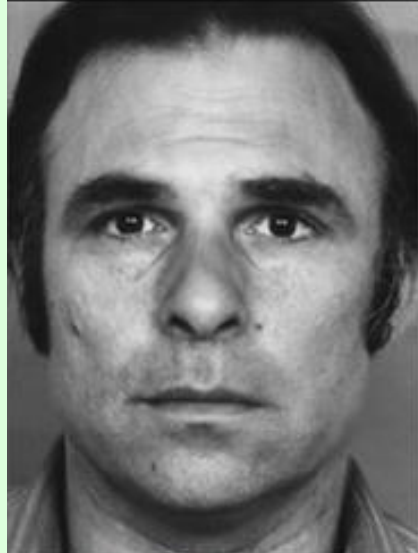
- Беттегі хабарларды объективті түрде кодтауға.
- Экспрессияларды сипаттауға, базалық эмоциялар мен эмоционалдық күйлерді анықтауға.
- Бет экспрессиясын цифрландыруға.
- Кодтау мен декодтау процестерін жеңілдетуге.
- Сигнал мен шуды ажыратуға мүмкіндік береді.

FACS AU-1:

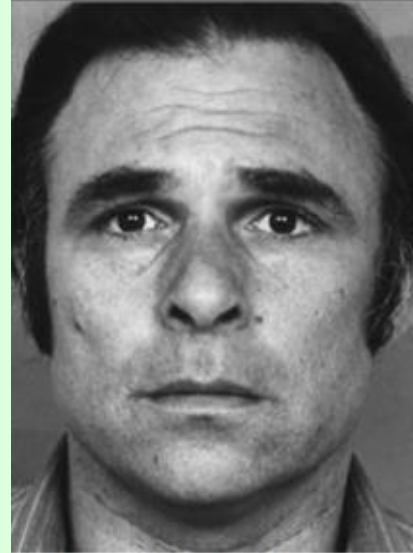
Қастың ішкі бөлігін көтеруші.

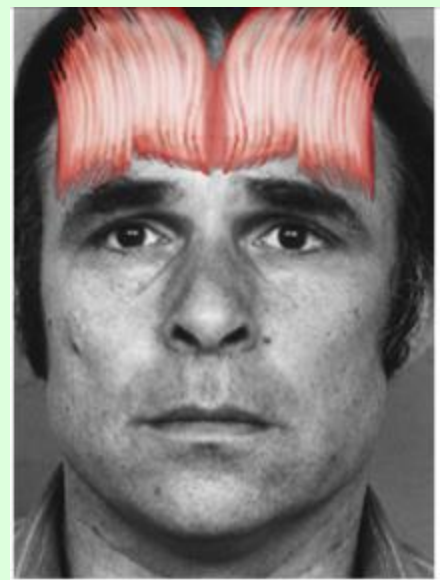
Бейтарап

Орташа денгей

Жоғары денгей

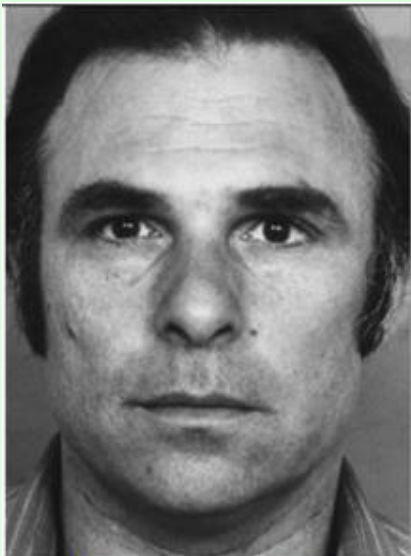

Міндеті: Қастың ішкі бөлігін көтеріп; маңдайдың ортасында көлденең әжімдер пайда болады

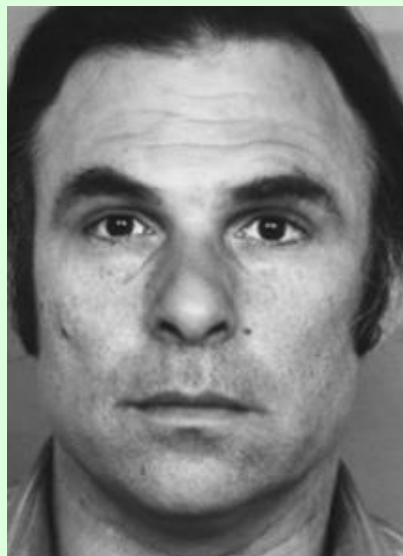
Эмоция: қорқыныш, қайғы, таңдану

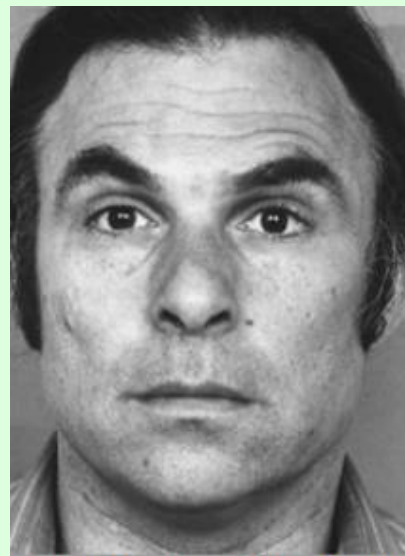
FACS AU-2: Қастың сытқы бөлігін көтеруші

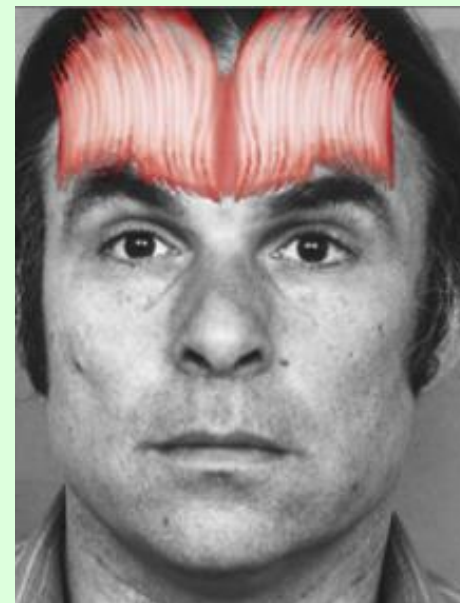
Бейтарап

Орташа денгей

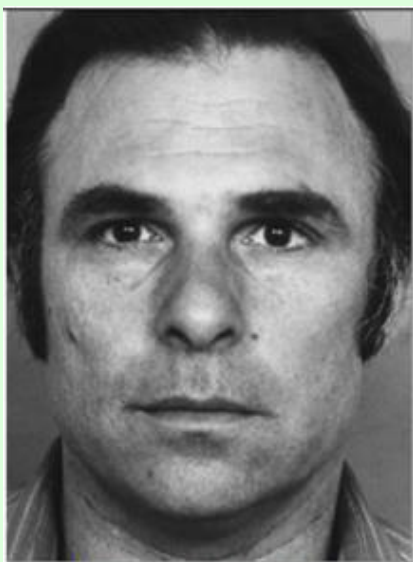
Жоғары денгей

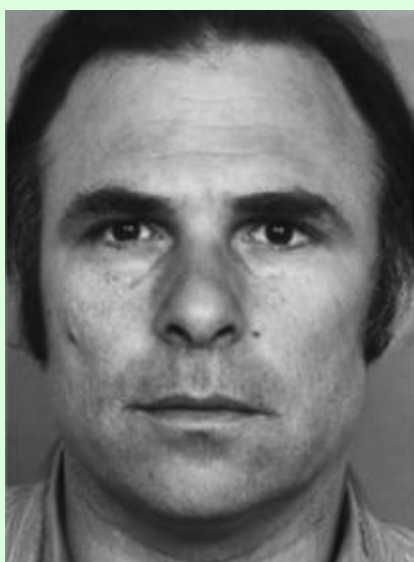
Міндеті: Қастың сыртқы жағын көтеріп, қасқа арка тәрізді пішін береді.

Эмоция: таңдану

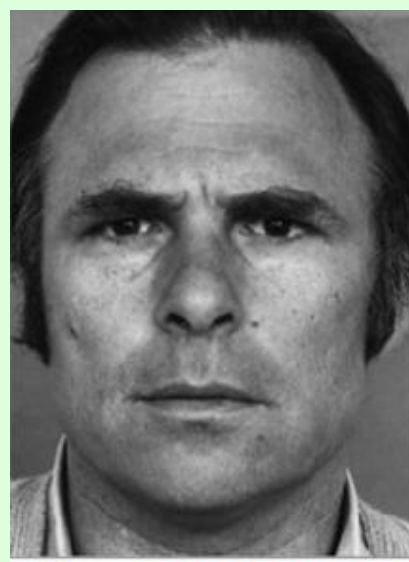
FACS AU-4: Қасты төмендетуші

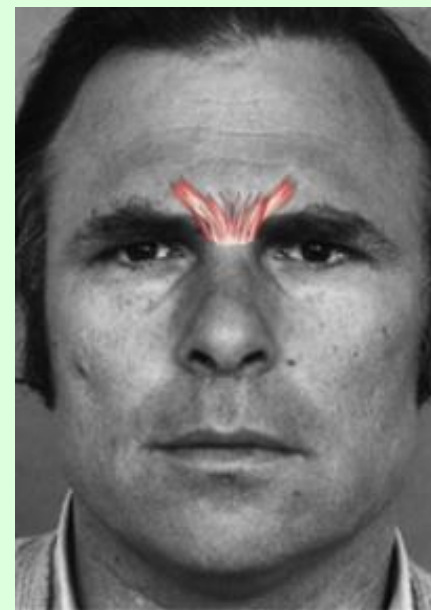
Бейтарап

Орташа денгей

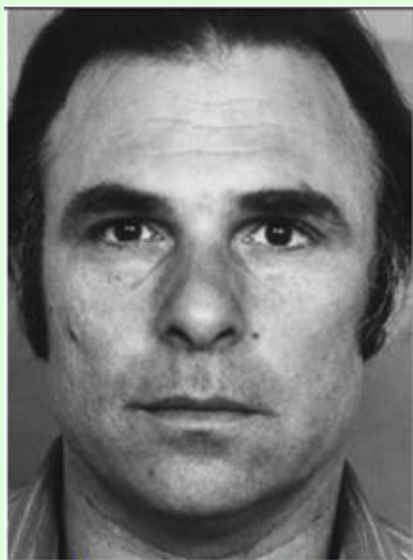
Жоғары денгей

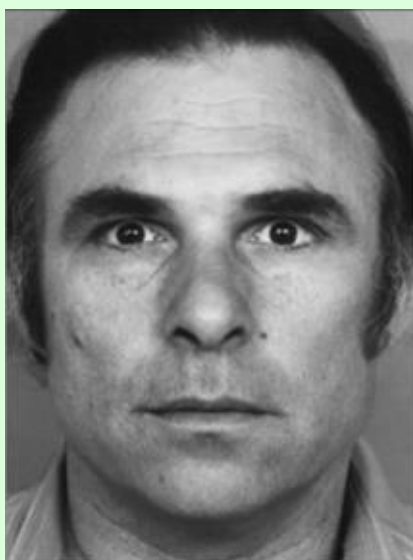
Міндеті: Қасты төмендетеді, қасты бір-бірімен жақындастырады, қастың арасында тік әжімдер (немесе 45градус) пайда болады.

Эмоция: ашу

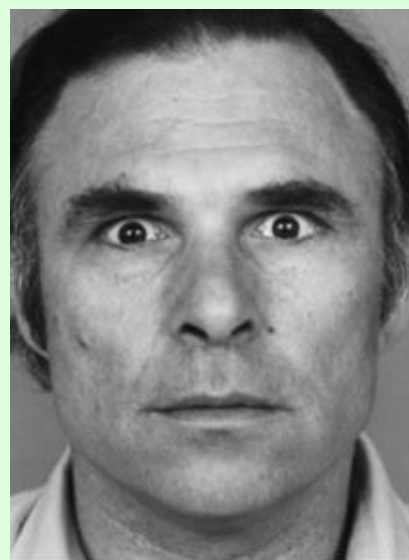
FACS AU-5: Қабақты жоғарыға көтеруші

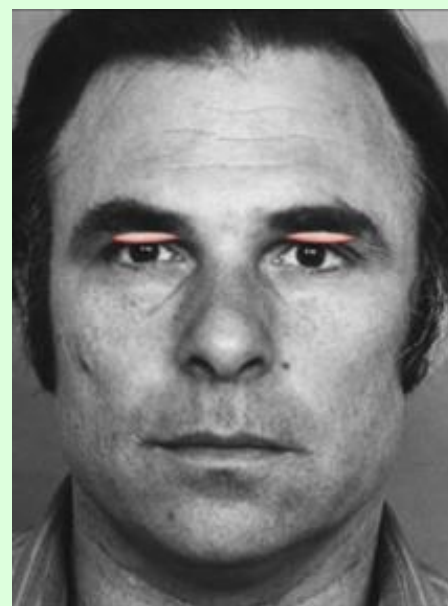
Бейтарап

Орташа денгей

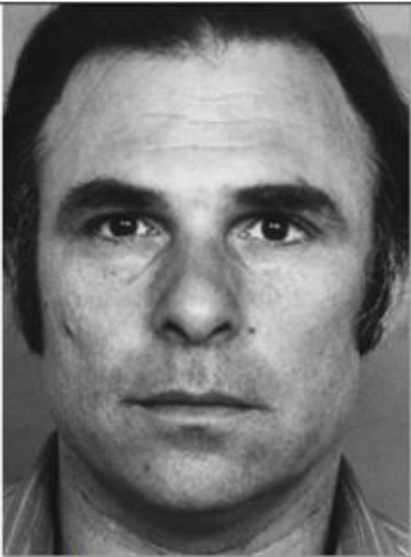
Жоғары денгей

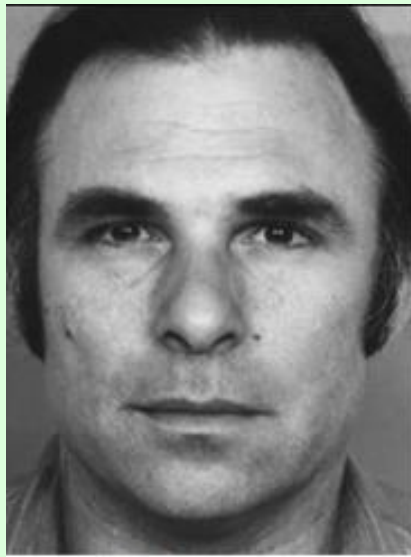
Міндеті: Көзді үлкейтеді, Жоғарғы қабақты көтеріп, төменгі қабақты сәл тартады

Эмоция: ашу, қорқыныш, таңдану, қуаныш

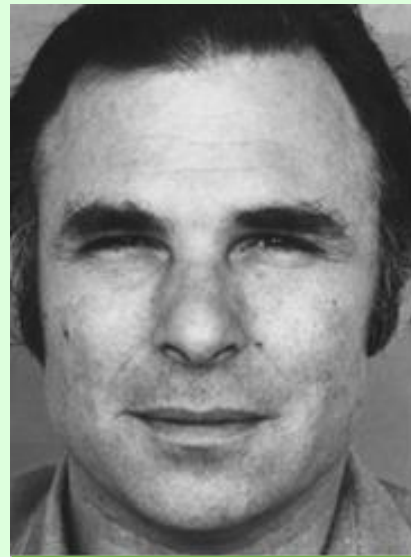
FACS AU-6. Жақ-бетті көтеруші

Бейтарап

Орташа деңгей

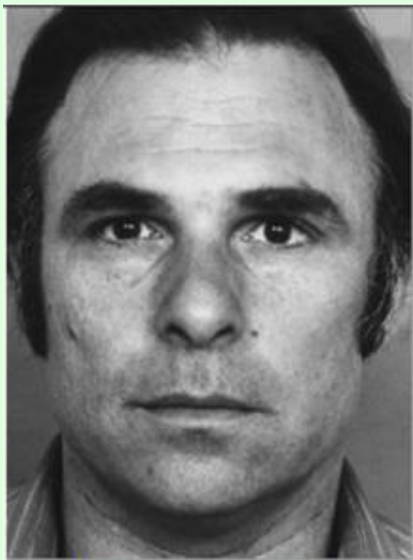
Жоғары деңгей

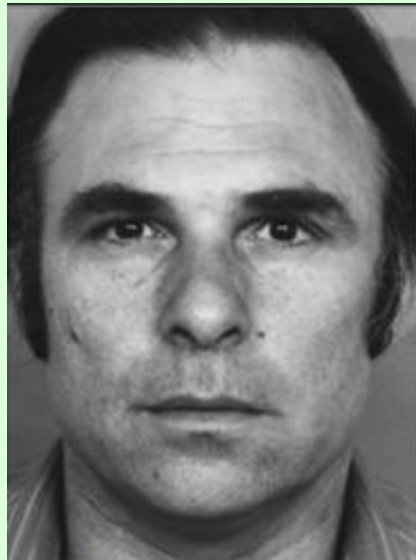
Міндеті: Екі бетті көтереді және төменгі қабақты тығыздайды, көзге әсері жоқ; төменгі қабақ астында әжім тереңдейді

Эмоция: қуаныш

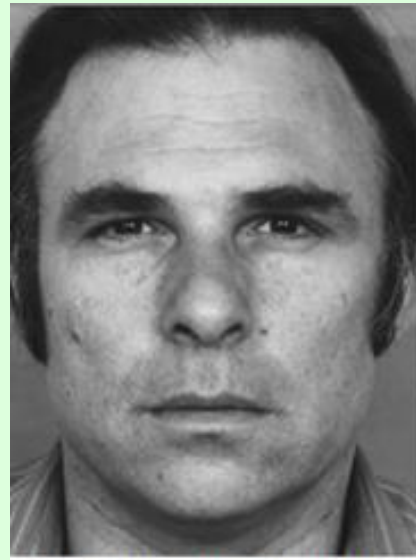
FACS AU-7: Қабақты тартушы

Бейтарап

Орташа денгей

Жоғары денгей

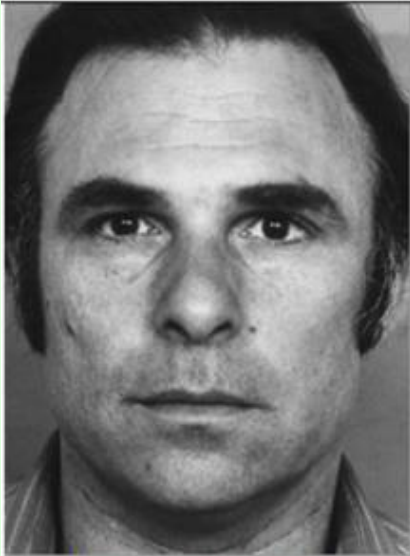

Міндеті: Қабақты қысады және көзді кішірейтеді; көз алмасын көбірек қамту үшін төменгі қабақты жоғары көтереді.

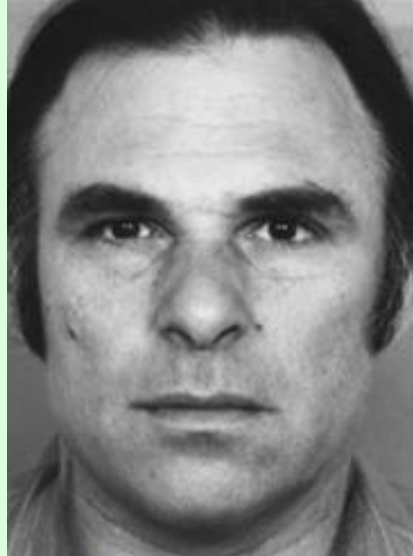
Эмоция: ашу, қорқу

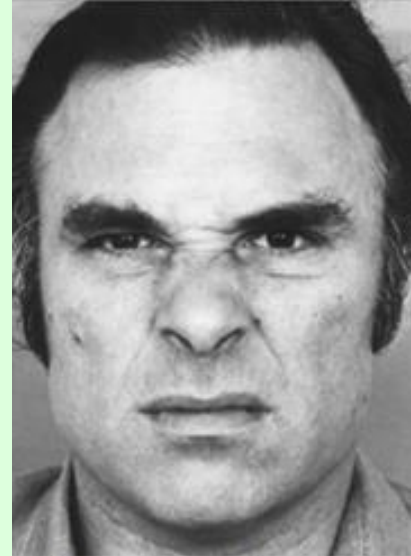
FACS AU-9: Мұрынды тыржыту

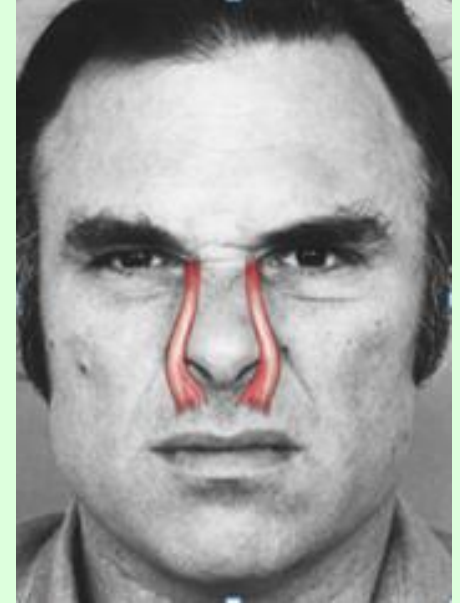
Бейтарап

Орташа денгей

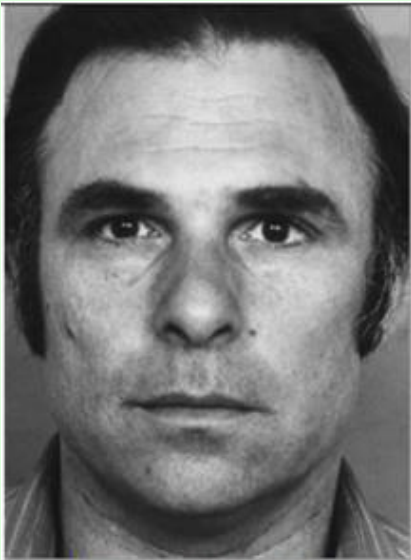
Жоғары денгей

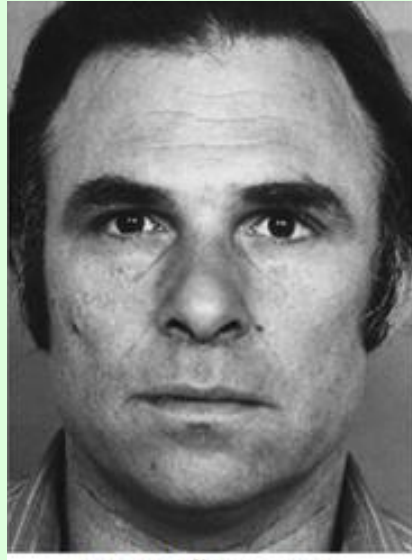
Міндеті: Мұрынның екі жағындағы теріні жоғары тартады, қастың ортаңғы бөлігін төмен түсіреді, көздің саңылауын тарылтады, жоғарғы еріннің ортасын жоғары көтереді, танаудың қанаттарын кеңейтуі мүмкін.

Эмоция: жиіркену

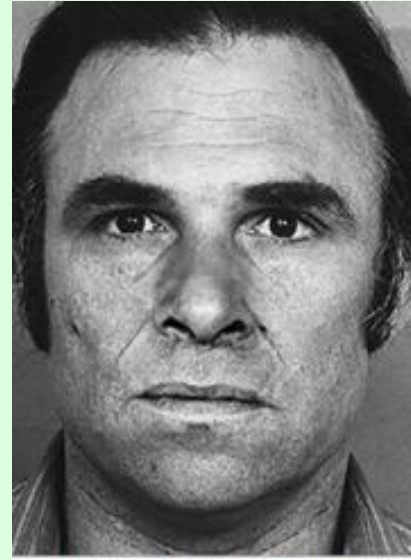
FACS AU-11: Мұрын-ерін қатпарларын тереңдеткіш

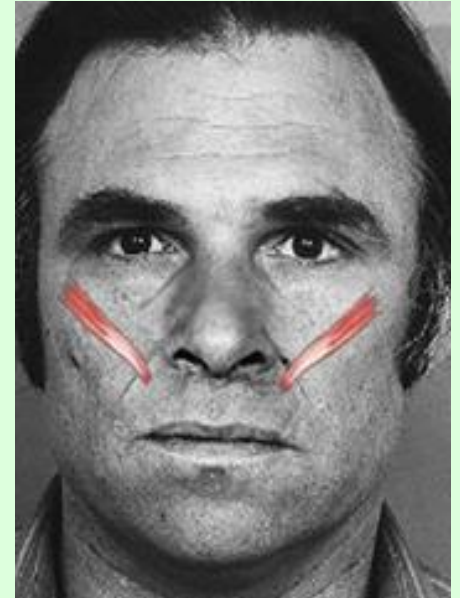
Бейтарап

Орташа денгей

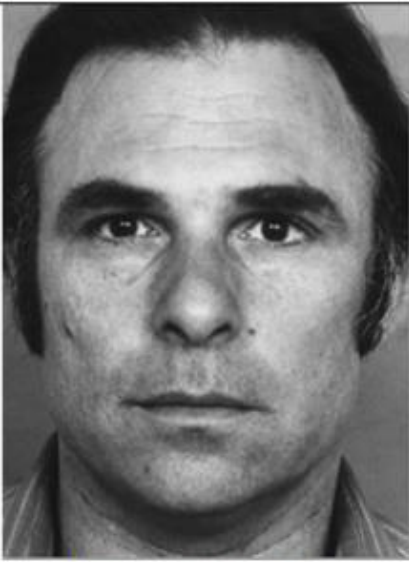
Жоғары денгей

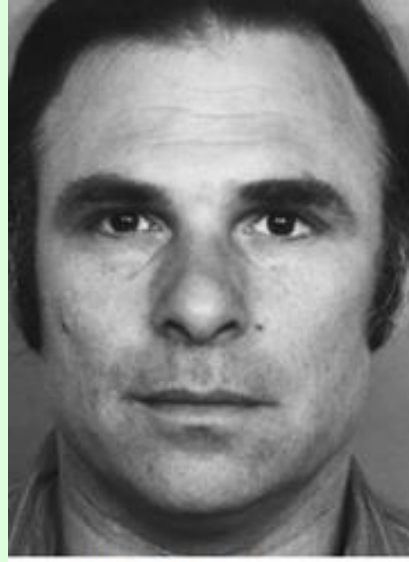
Міндеті: Мұрын-ерін қатпарларын айқындай түседі, жоғарғы еріннің ортасын жоғары және шетке қарай тартады, танаудың қанаттарын кеңейтуі мүмкін

Эмоция: жиіркену, менсінбеу

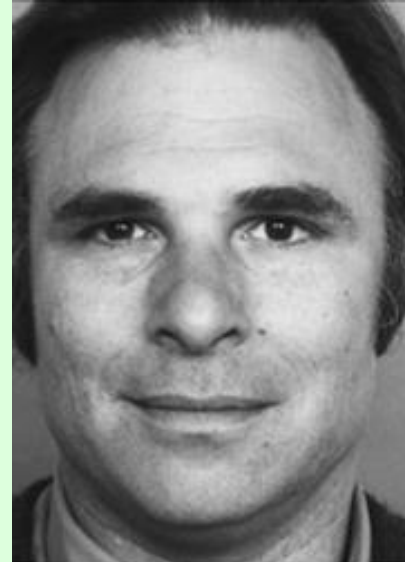
FACS AU-12: Ауыз бұрыштарын артқа және жоғары тарту

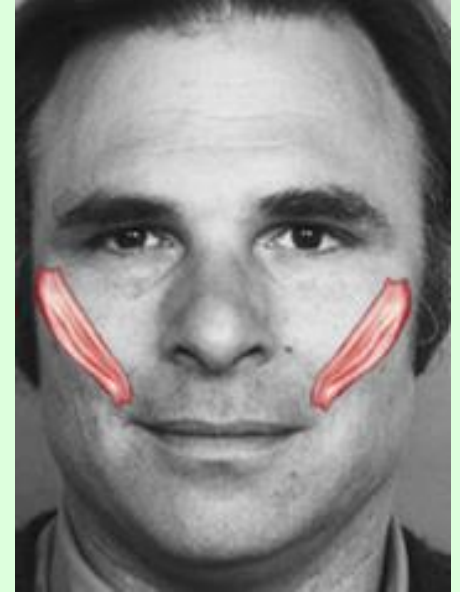
Бейтарап

Орташа денгей

Жоғары денгей

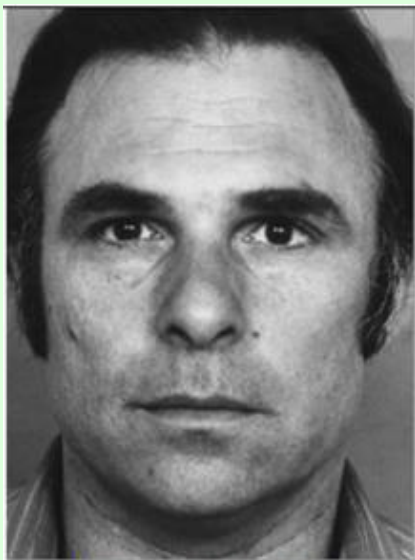

Міндеті: Ерін бұрыштары артқа және жоғары тартылады, төменгі қабақтың астында қалташалар жиналады, көздің сыртқы бұрышында әжімдер пайда болады.

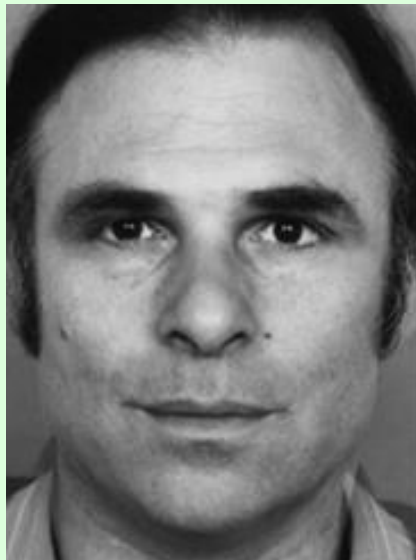
Эмоция: қуаныш, менсінбеу

FACS AU-13: Ауыз бұрышын өткір көтеруші

Бейтарап

Орташа деңгей

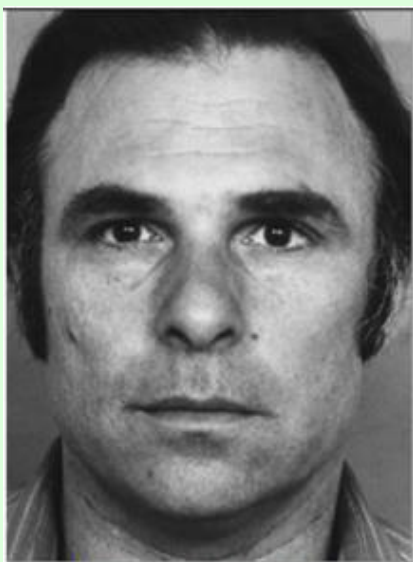
Жоғары деңгей

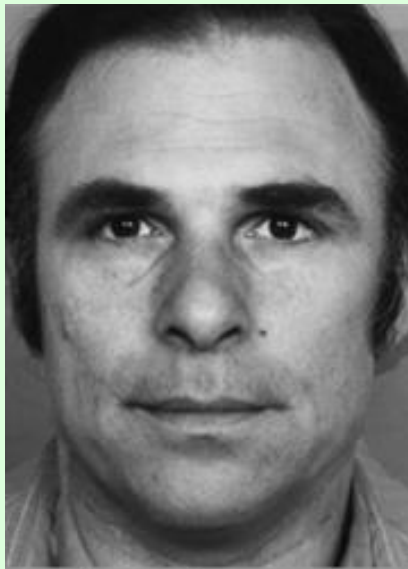
Міндеті: Функциясы: ерін бұрыштарын күрт жоғары тартады, бұл кезде еріннің өзі қозғалмайды; бет ұрттары жоғары көтеріліп, айқын көрінеді.

Эмоция: әлеуметтік күлкі.

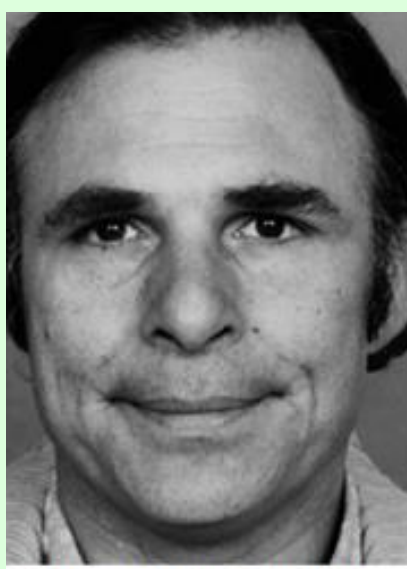
FACS AU-14: Жақ-бет бұлшықеті

Бейтарап

Орташа денгей

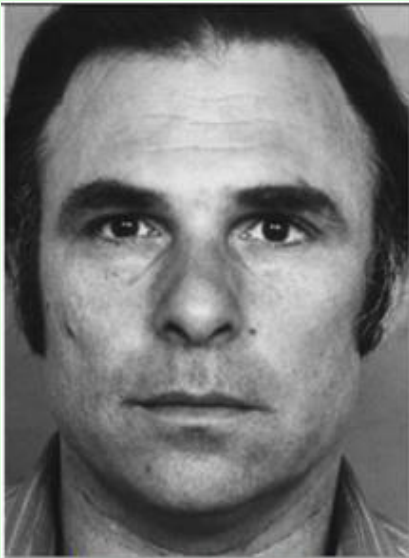
Жоғары денгей

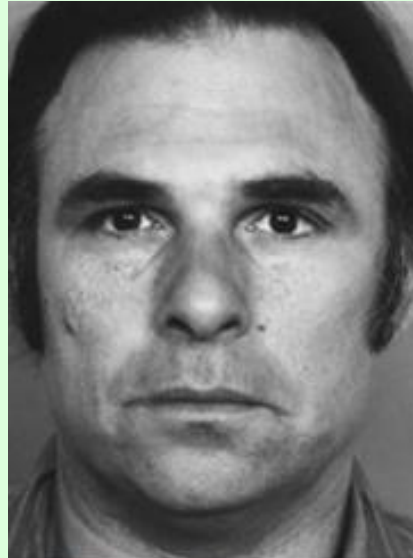
Функция: Ерін бұрыштарын тығыздау, бұрыштар сәл ішке тартылады, еріндер бұрыштарында тарылады; еріндер жан-жаққа созылады, бұрыштар астындағы тері тартылады, ал иек сәл жоғары көтеріледі.

Эмоция: әлеуметтік күлкі, эмоцияны басу.

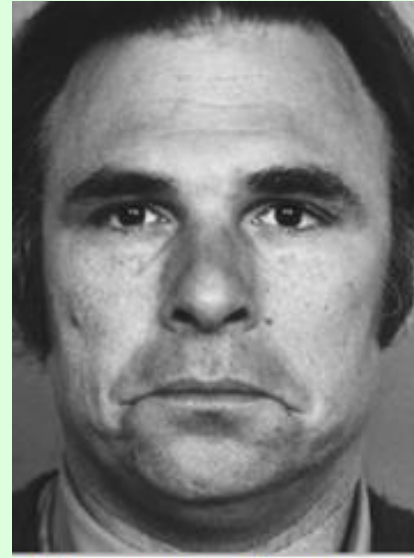
FACS AU-15: Ауыз бұрышын төмендетуші

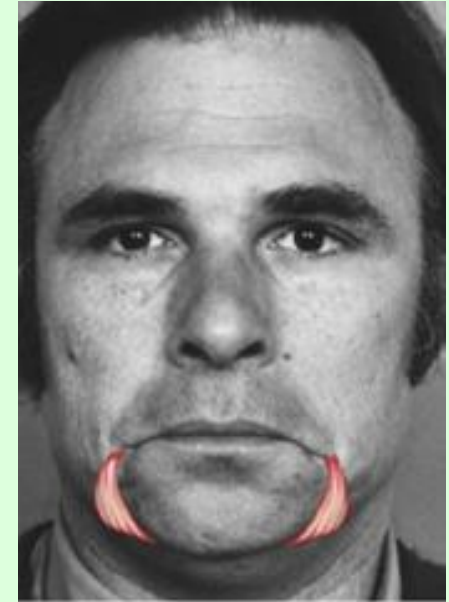
Бейтарап

Орташа денгей

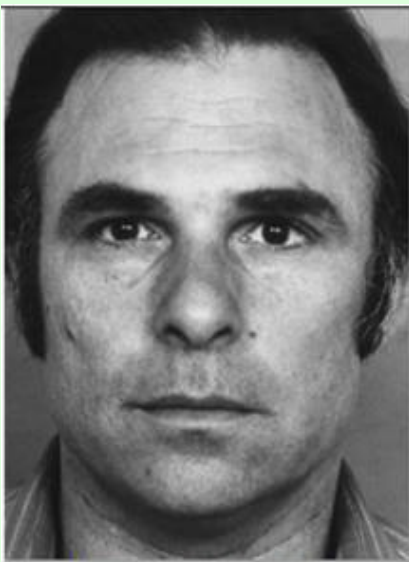
Жоғары денгей

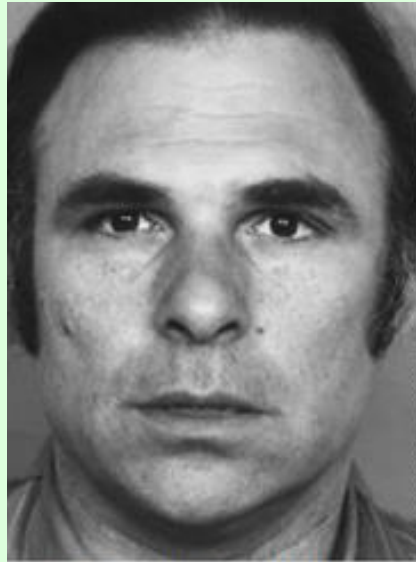
Міндеті: ерін бұрыштары төмен тартылады, төменгі ерін сәл созылады, көз астында «қалташалар» және еріннің төменгі жағында тері қатпарлары пайда болады.

Эмоция: қайғы

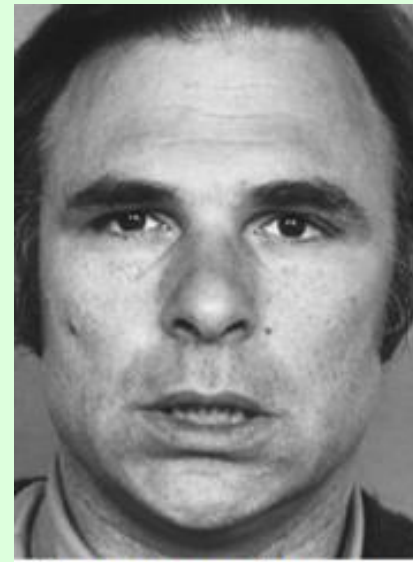
FACS AU-16: Астыңғы ерінді төмендетуші

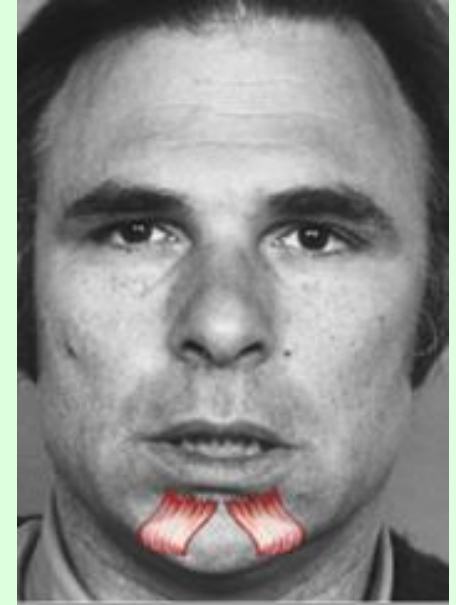
Бейтарап

Орташа денгей

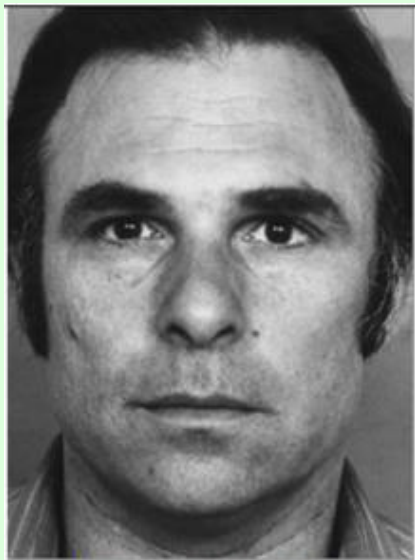
Жоғары денгей

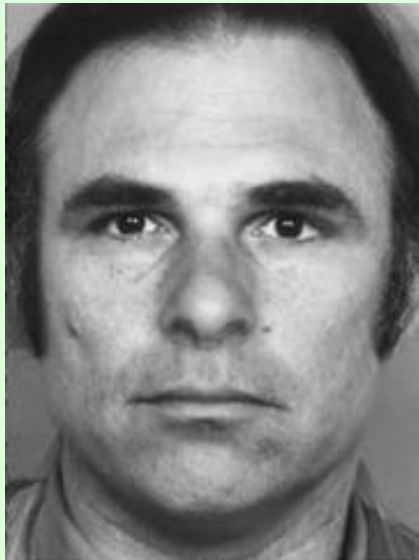
Міндеті: төменгі ерін төмен және сыртқа тартылады, кейде төменгі ерін алға шығып тұруы мүмкін.

Эмоция: стресс кезінде

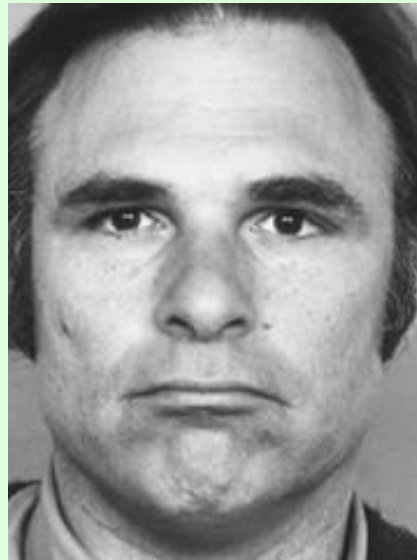
FACS AU-17: Иек көтеруші

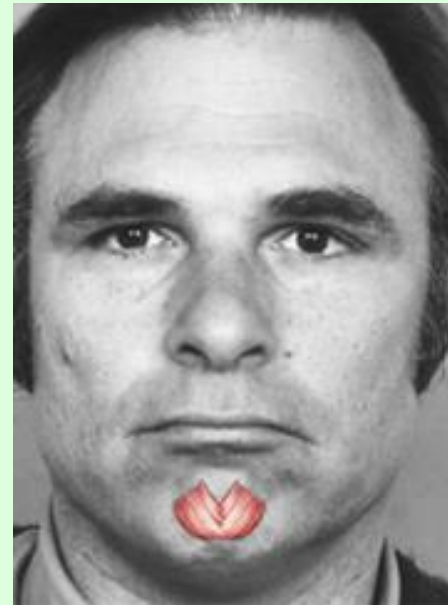
Бейтарап

Орташа денгей

Жоғары денгей

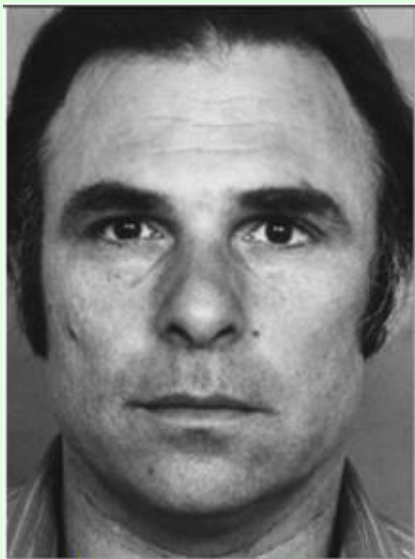

Міндеті: Иек пен төменгі ерін жоғары қозғалады.

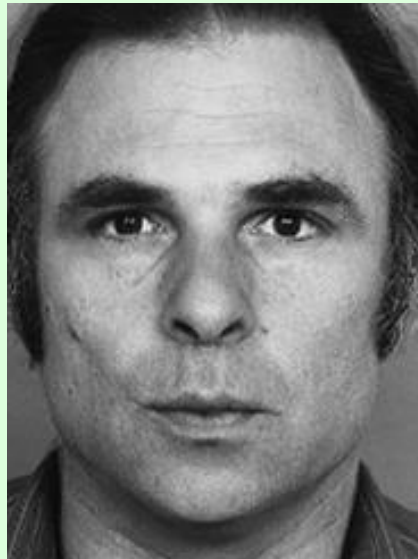
Эмоция: ашу, ренжу

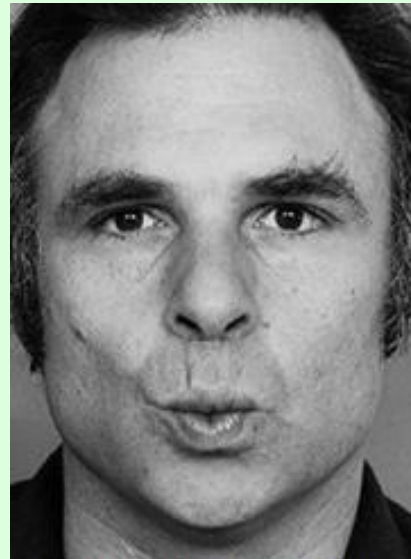
FACS AU-18: Ерінді мыжиту

Бейтарап

Орташа денгей

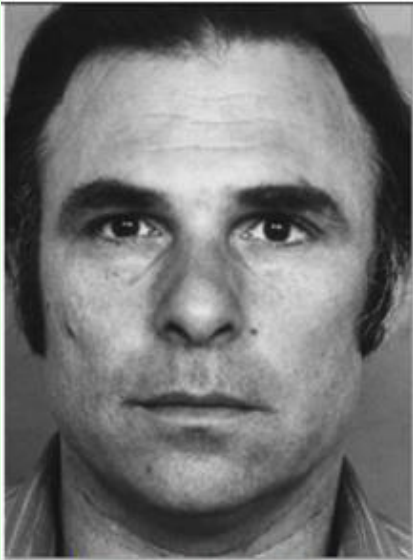
Жоғары денгей

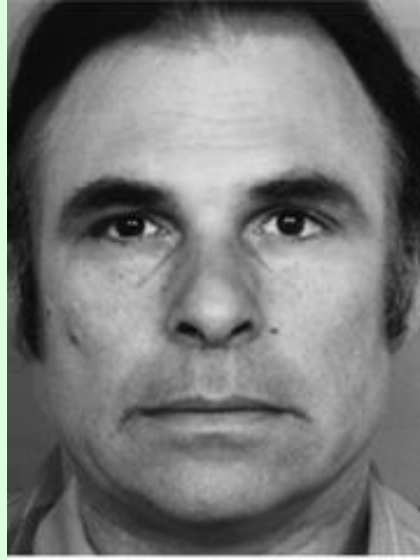
Міндеті: Ерінді мыжитады

Эмоция: эмоцияларды басу

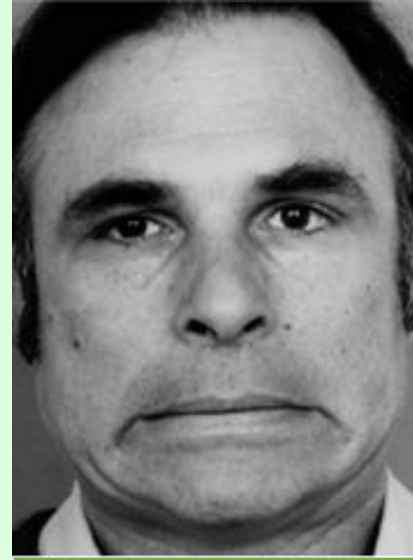
FACS AU-20: Ерінді созушы

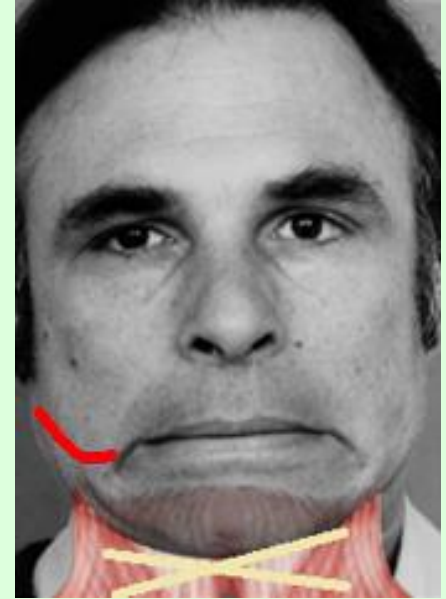
Бейтарап

Орташа денгей

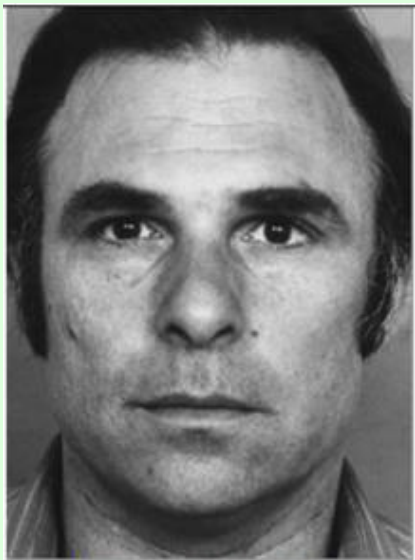
Жоғары денгей

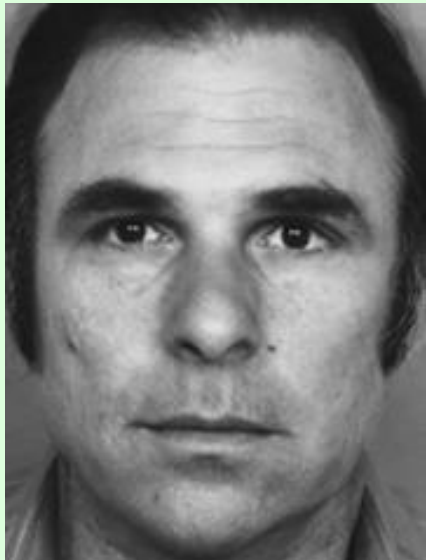
Функция: еріндер артқа және төмен тартылады, тегістеліп, жан-жаққа созылады; мұрын-ерін қатпарының төменгі бөлігі созылады, иектегі тері тартылады.

Эмоция: қорқыныш

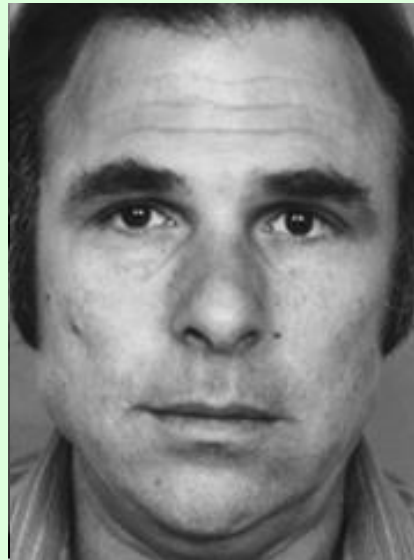
FACS AU-21: Мойынды тартушы

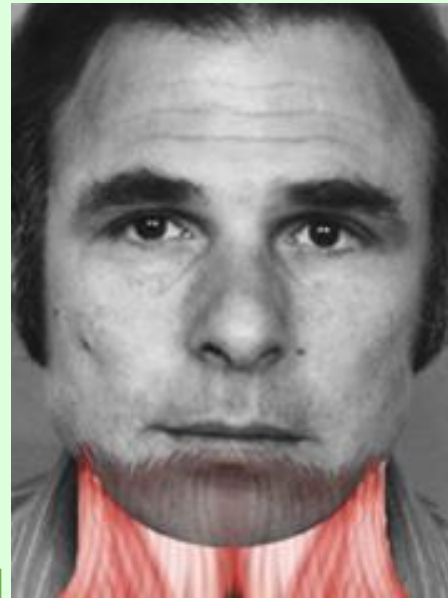
Бейтарап

Орташа денгей

Жоғары денгей

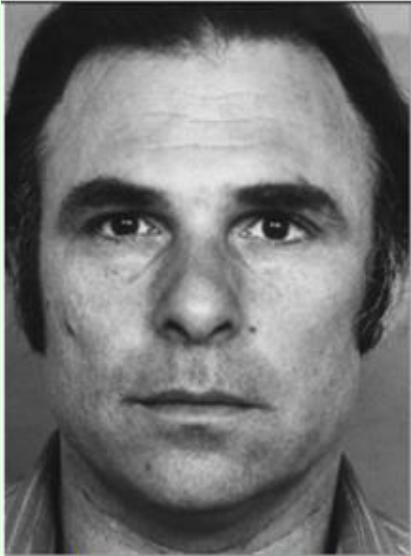

Міндеті: Мойынның алдыңғы бетіндегі терінің тартылуы, жұтыну.

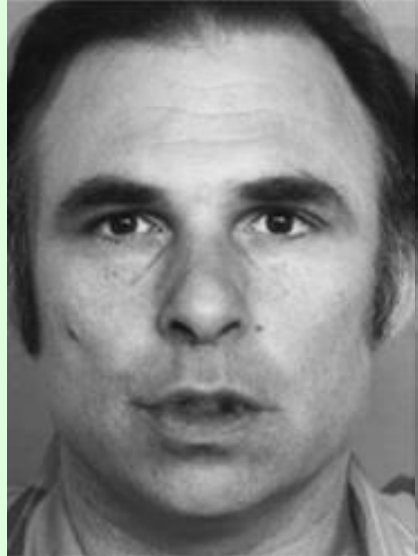
Эмоция: стресс

FACS AU-22: Ерінді домалақ яғни воронка болуы

Бейтарап

Орташа денгей

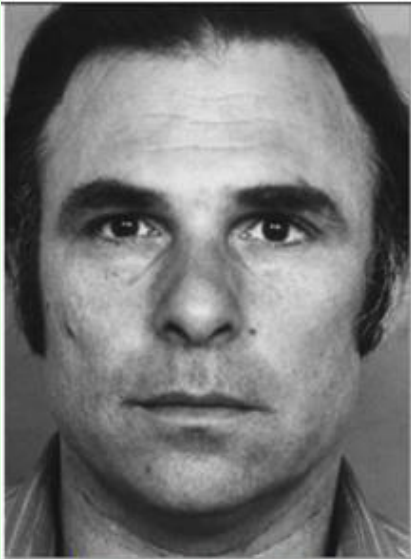
Жоғары денгей

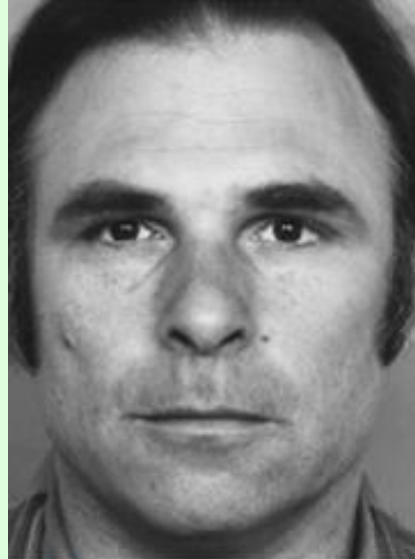
Міндеті: Ерінді алға және сыртқа үрлеу

Эмоция: Ашуды басу

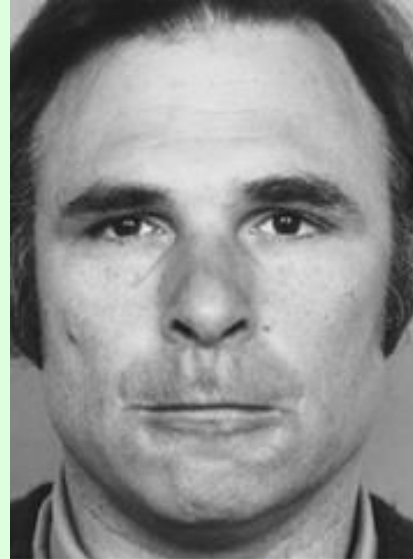
FACS AU-23: Ерінді тартып созушы

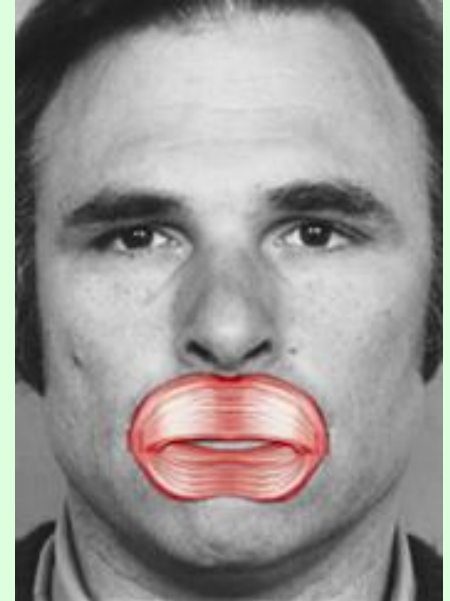
Бейтарап

Орташа денгей

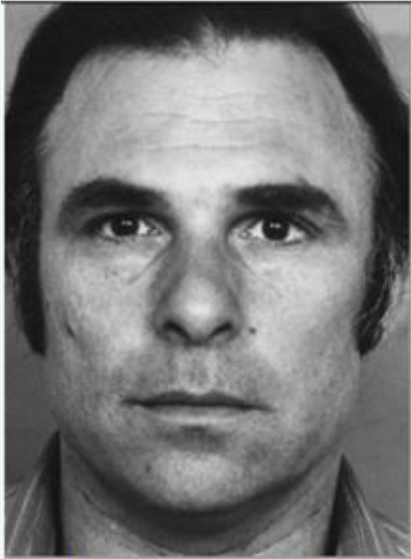
Жоғары денгей

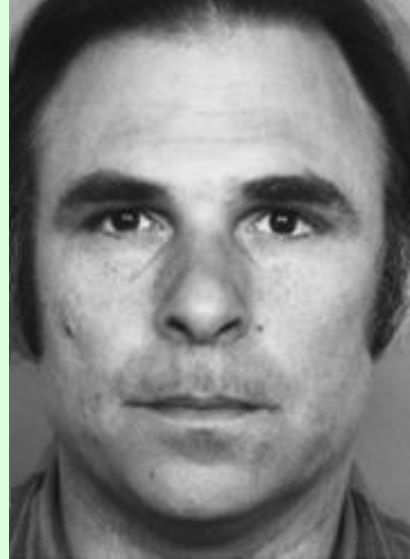
Міндеті: Ерін кернеулі және тартылып тұруы

Эмоция: эмоцияны басу

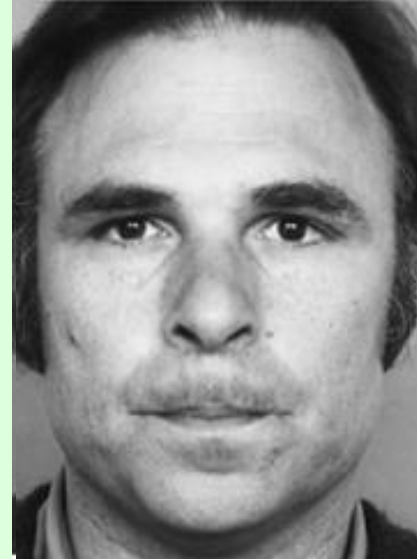
FACS AU-24: Ерінді қысып ұстаушы

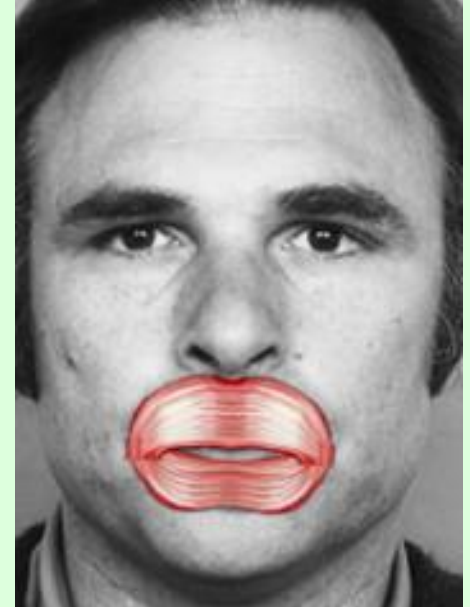
Бейтарап

Орташа денгей

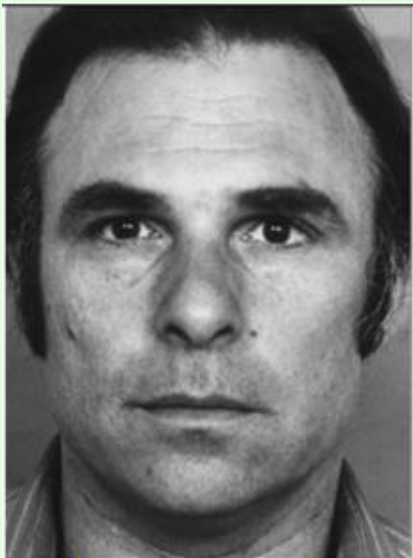
Жоғары денгей

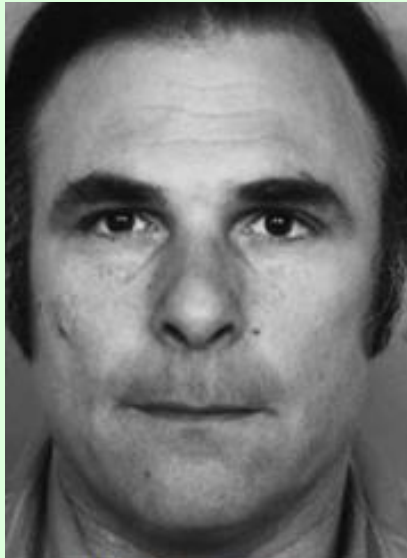
Міндеті: Иекті қатайтпай ерінді қысып жабу

Эмоция: ашу

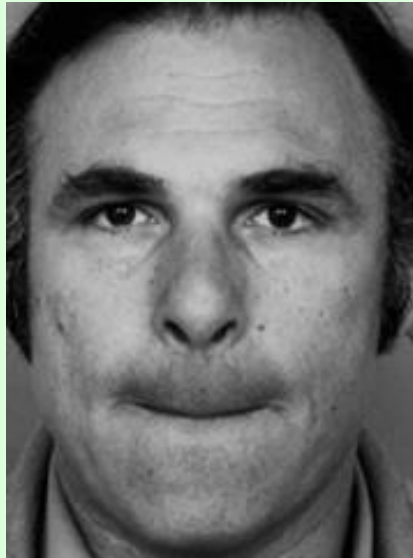
FACS AU-28: Ерінді ішке тарту

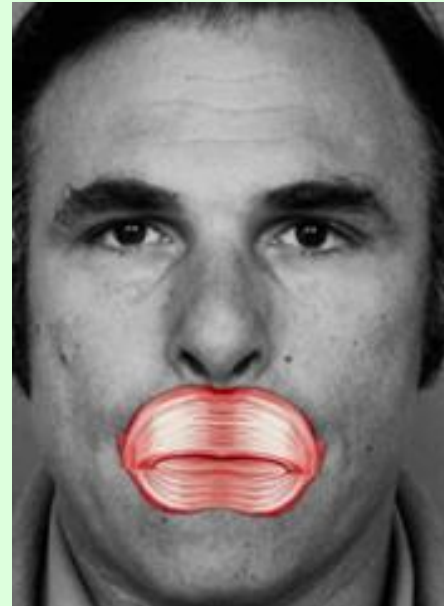
Бейтарап

Орташа денгей

Жоғары денгей

Міндеті: Ерінді ішке тарту

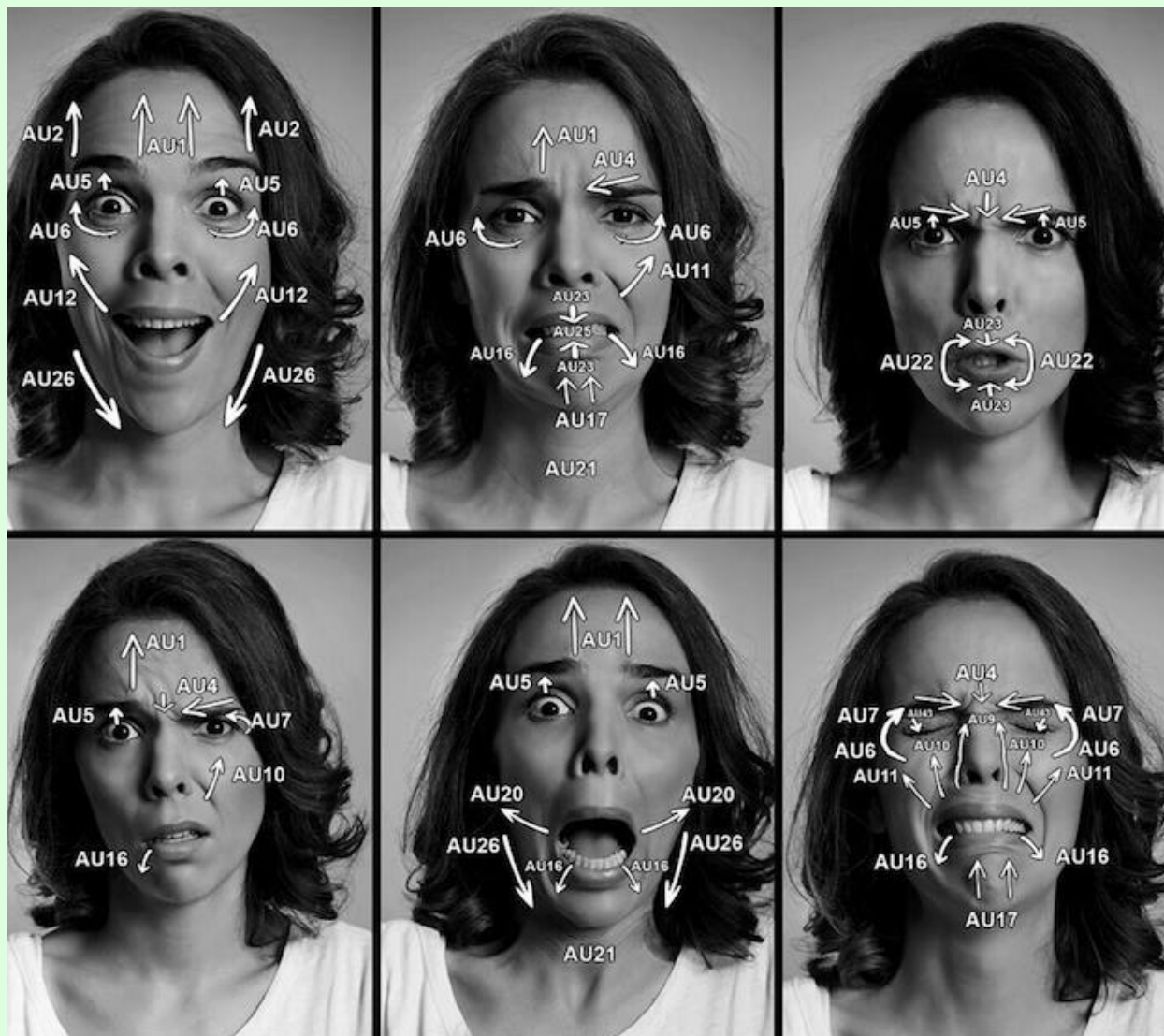
Эмоция: басу

Енді біраз жаттығу жасайық.

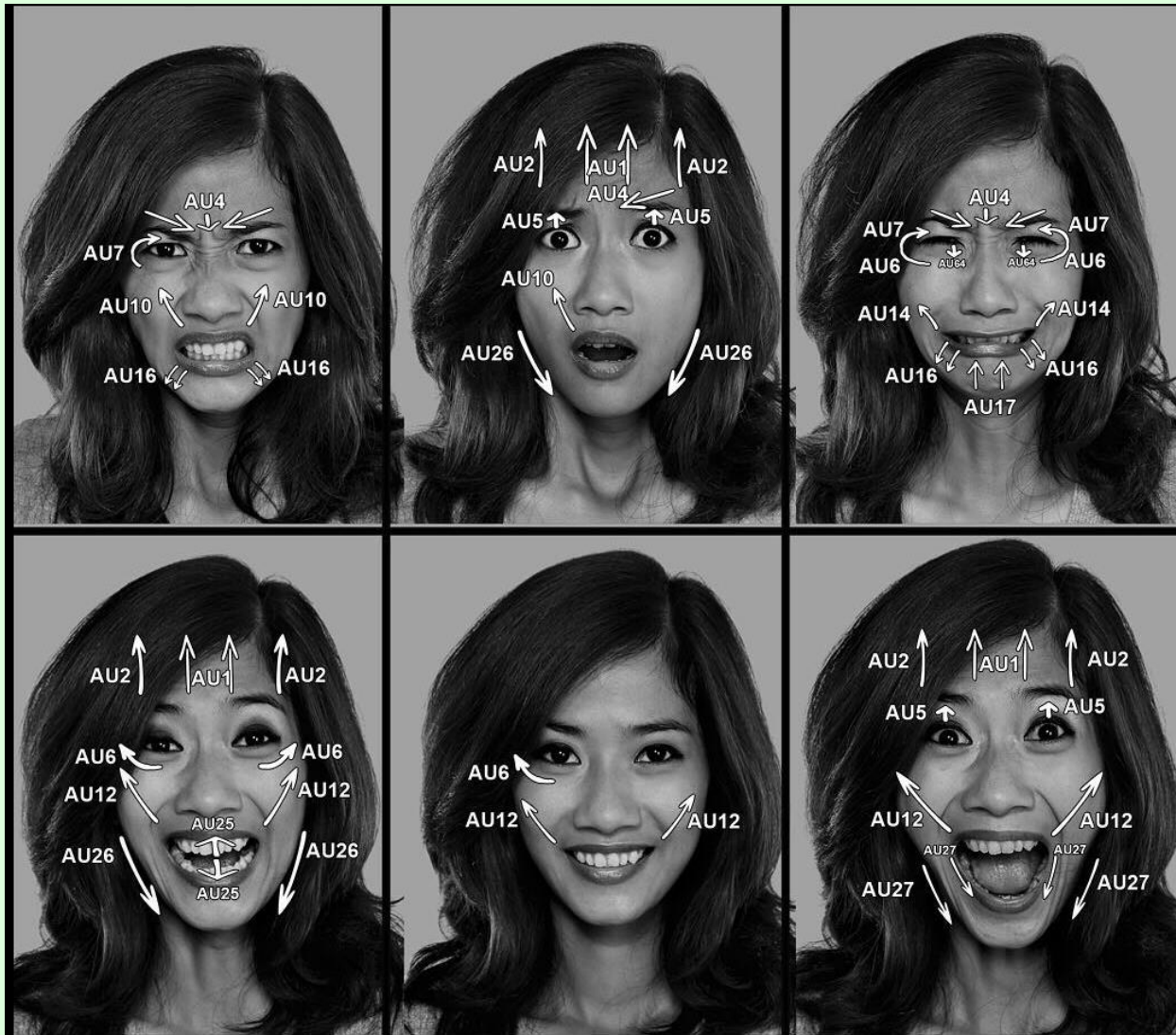

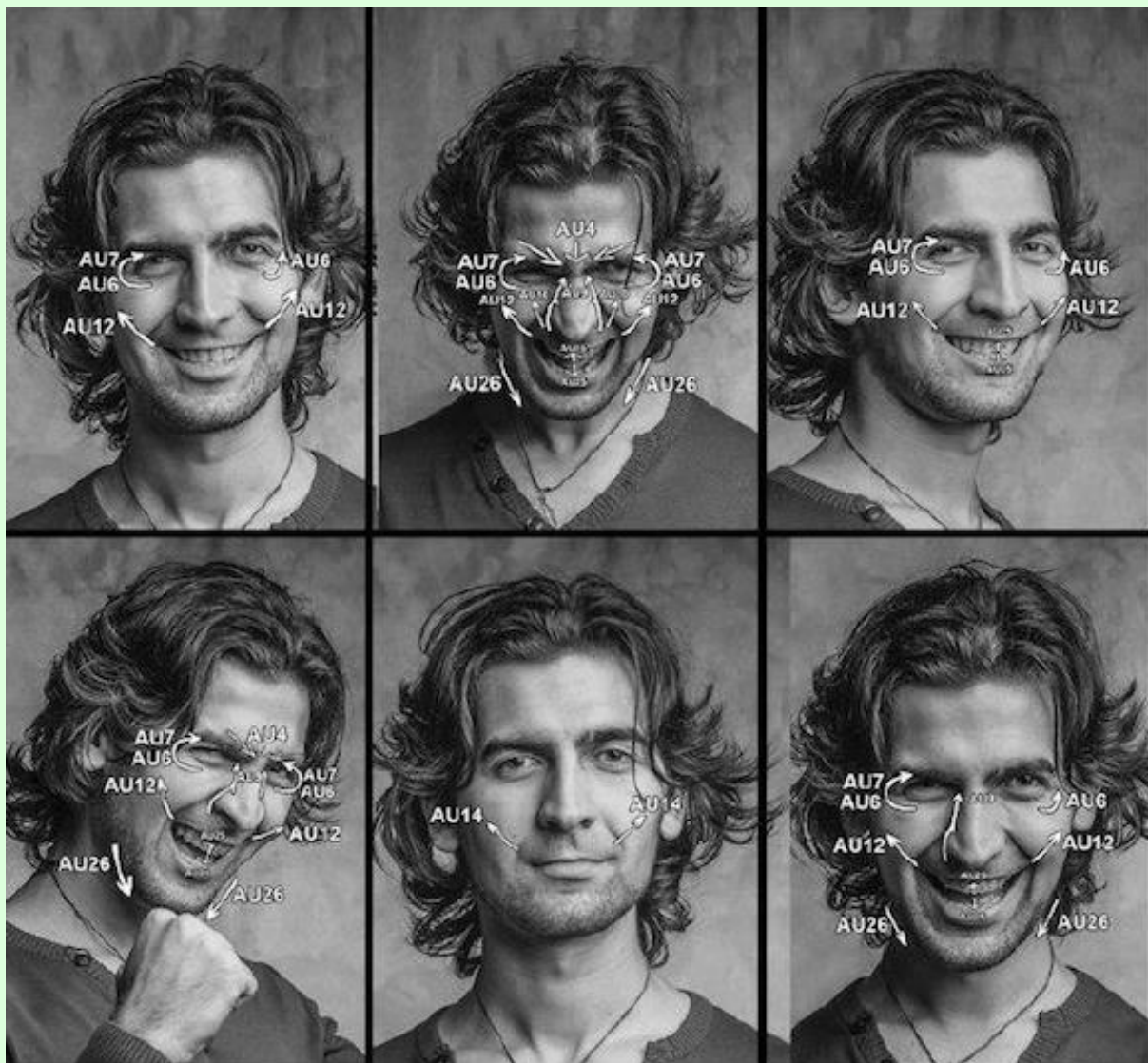
Енді біраз жаттығу жасайық.

Енді біраз жаттығу жасайық.

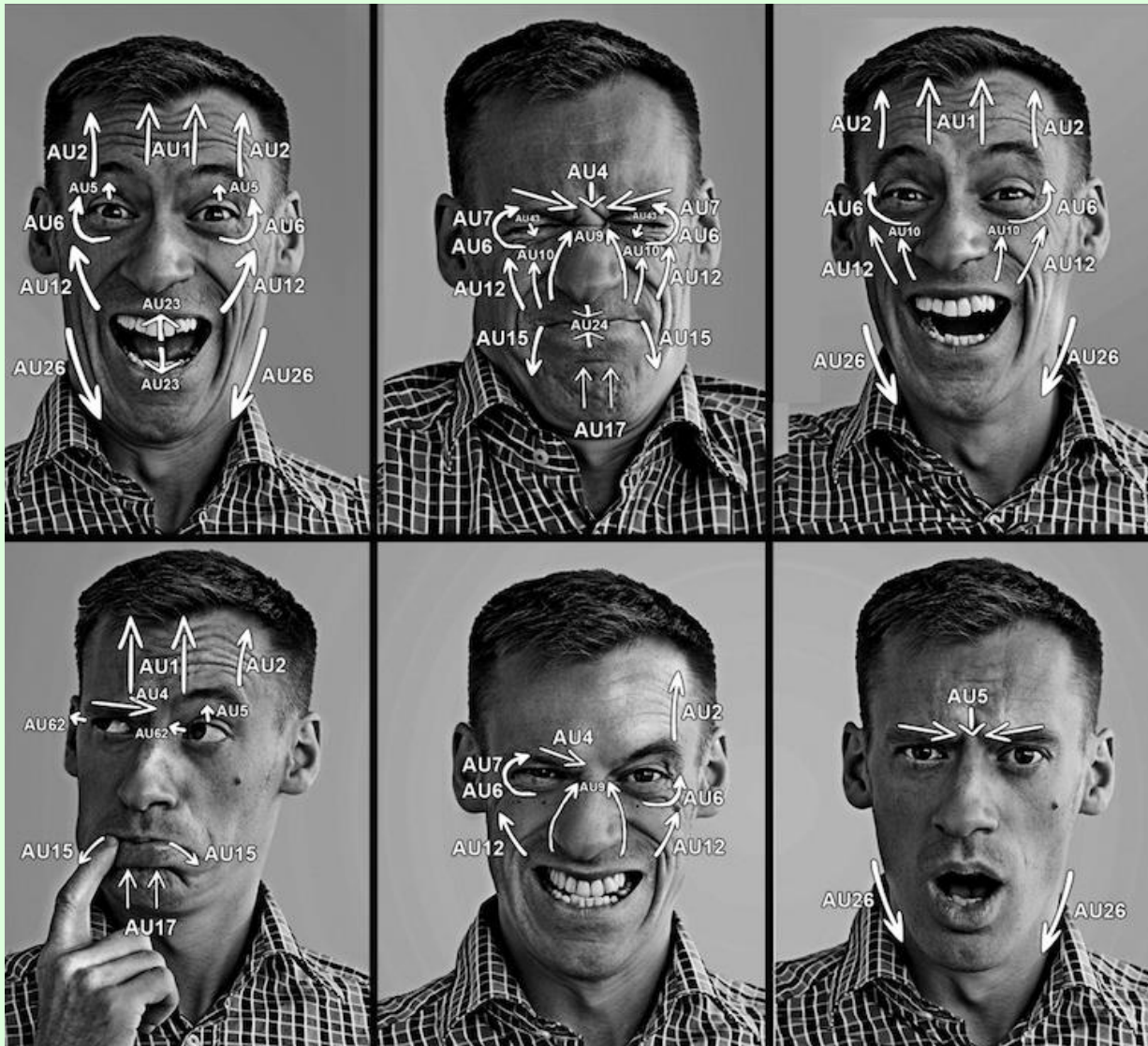

Енді біраз жаттығу жасайық.

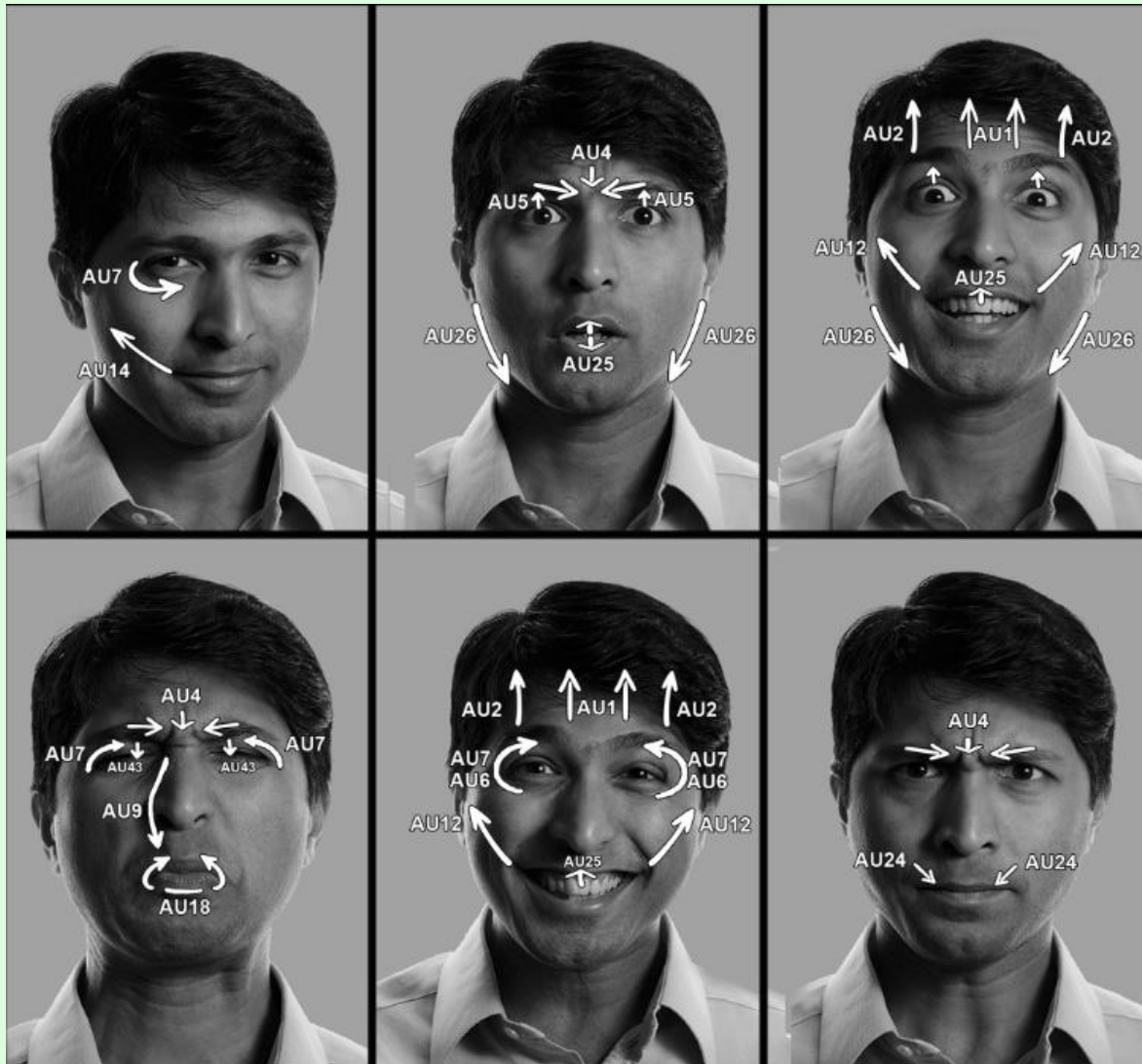

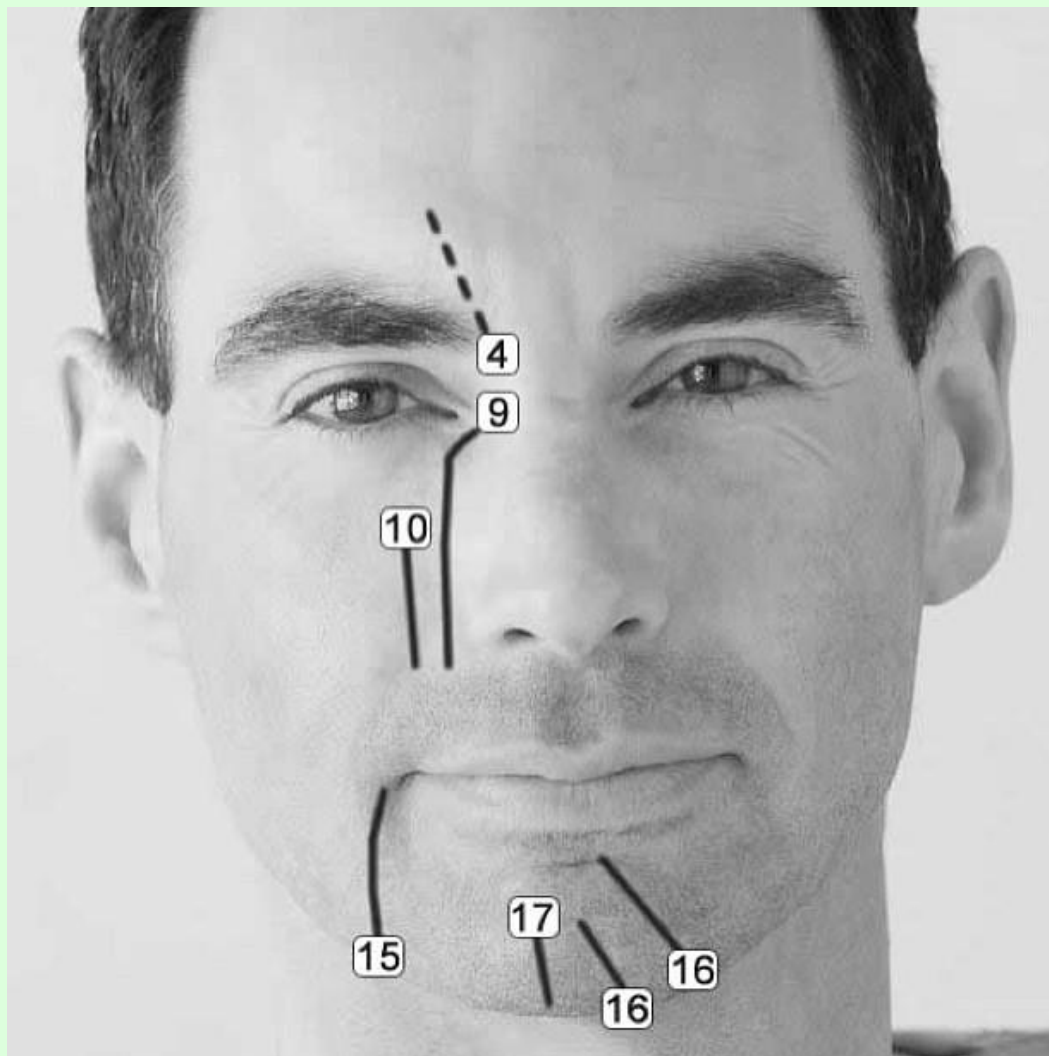
Енді біраз жаттығу жасайық.

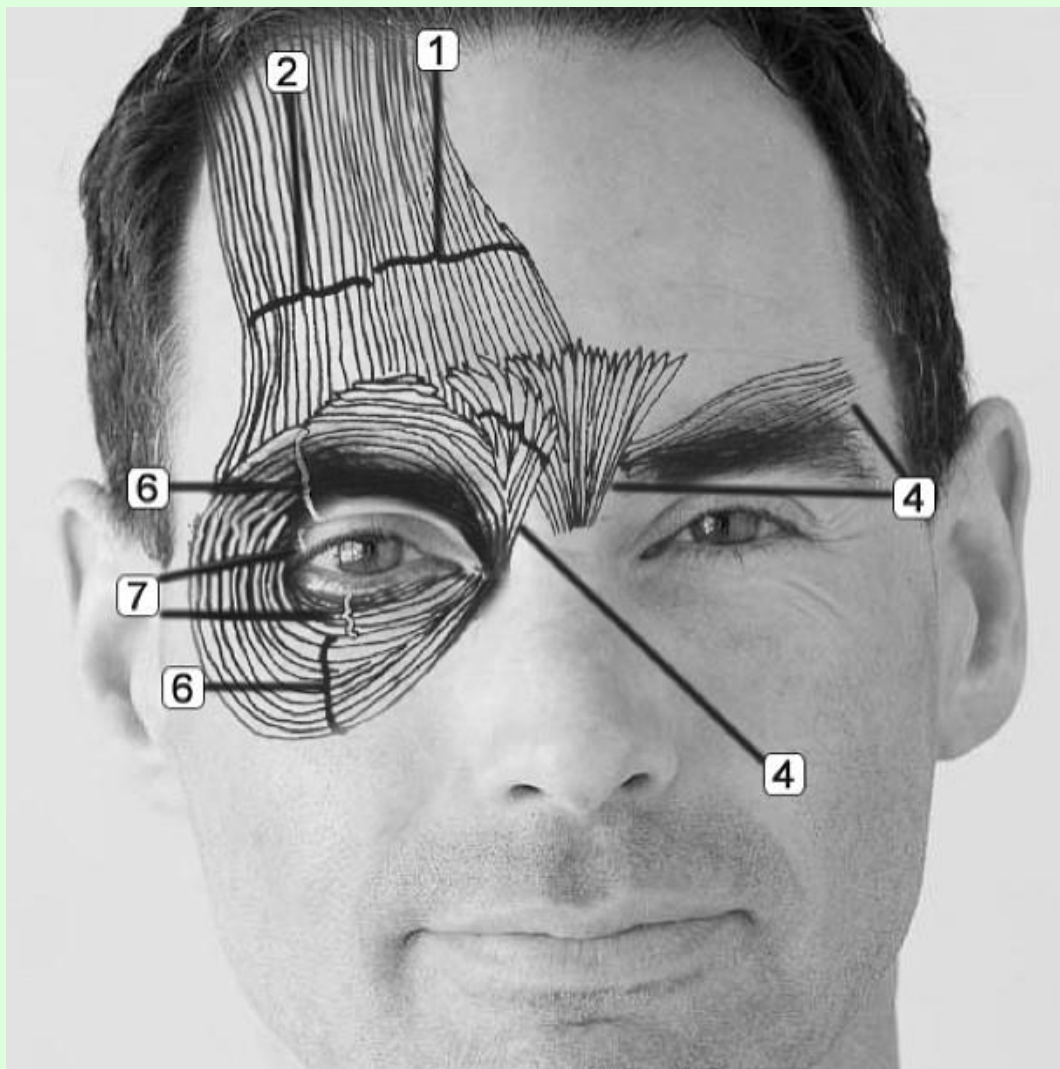
Енді біраз жаттығу жасайық.

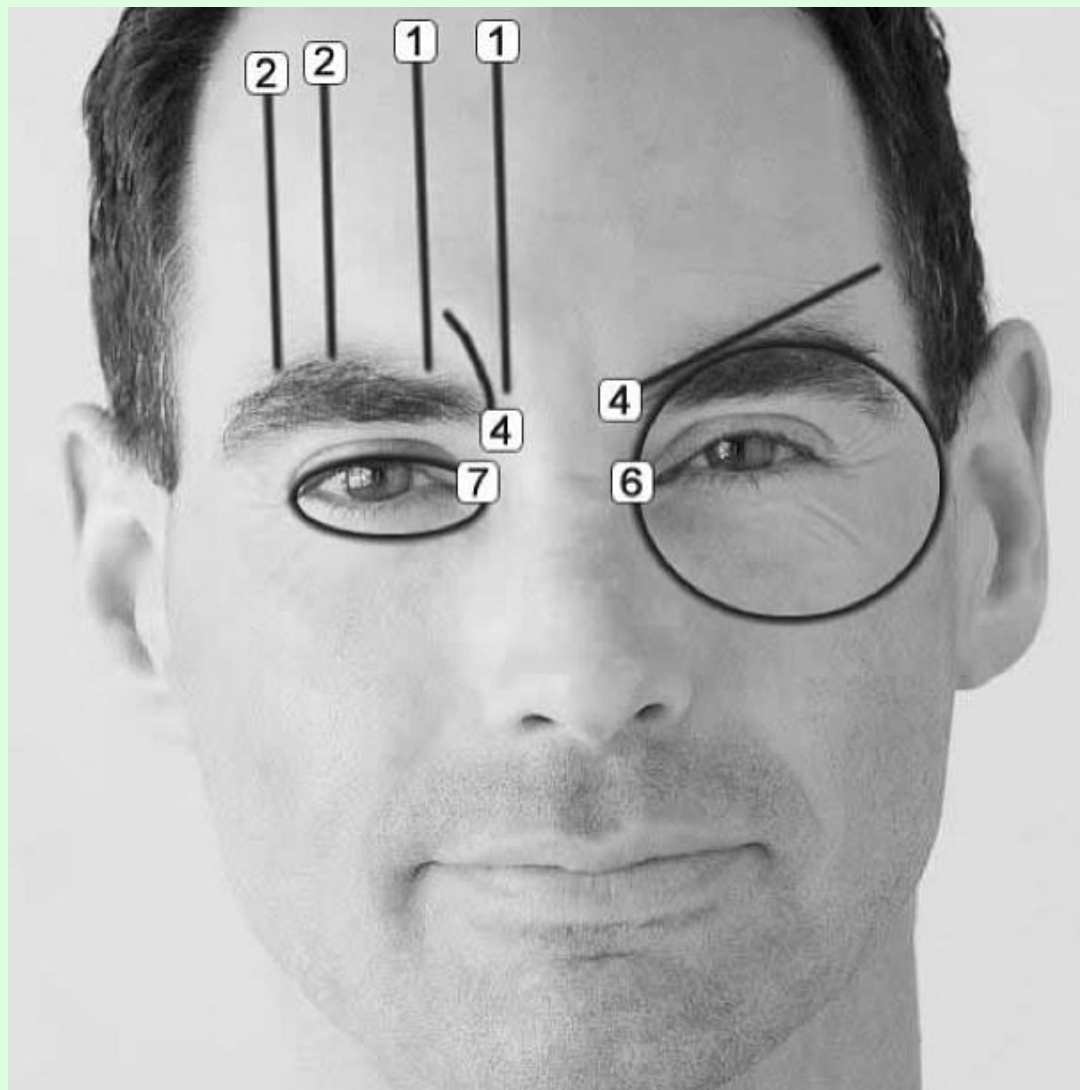
Енді біраз жаттығу жасайық.

Енді біраз жаттығу жасайық.

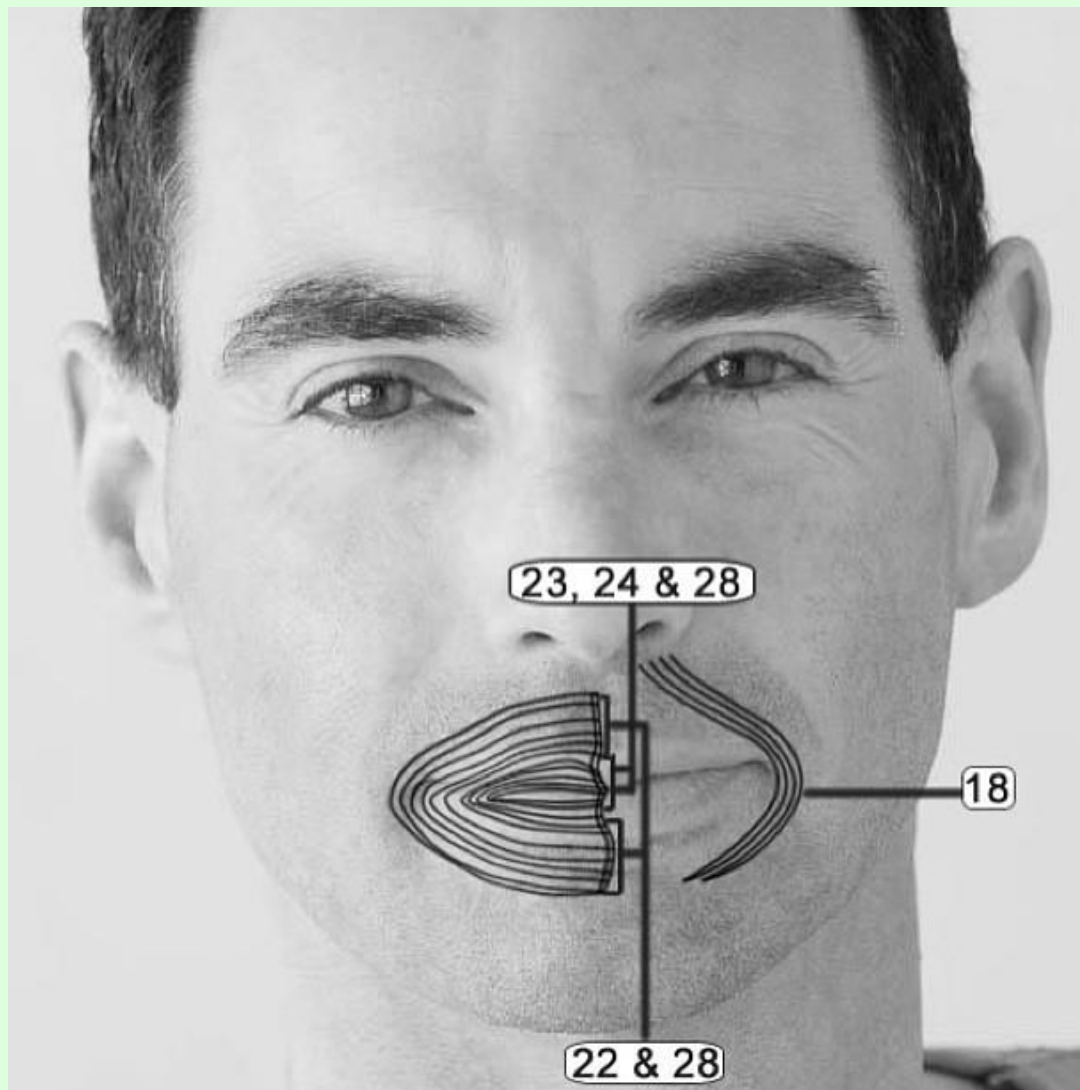

Енді біраз жаттығу жасайық.

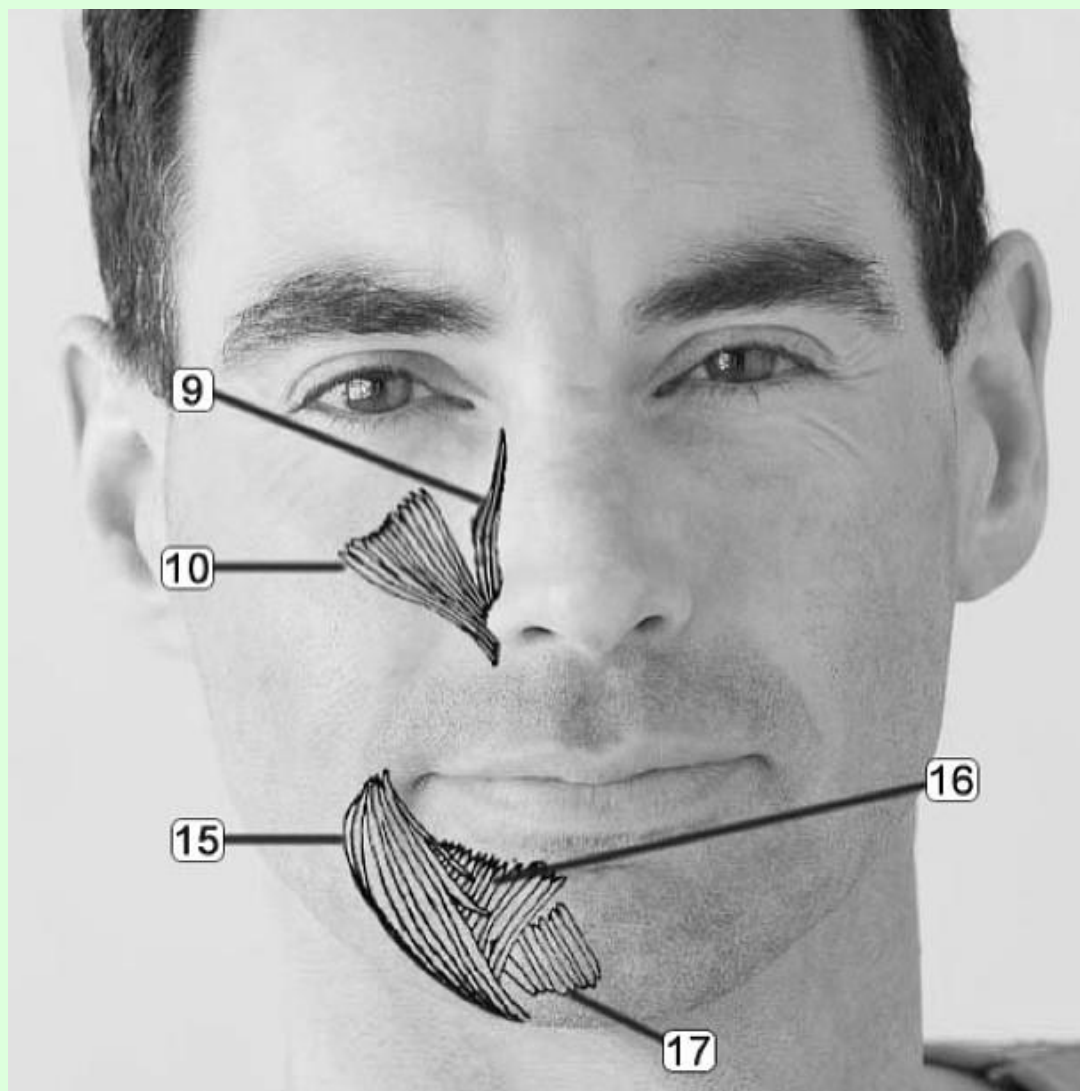

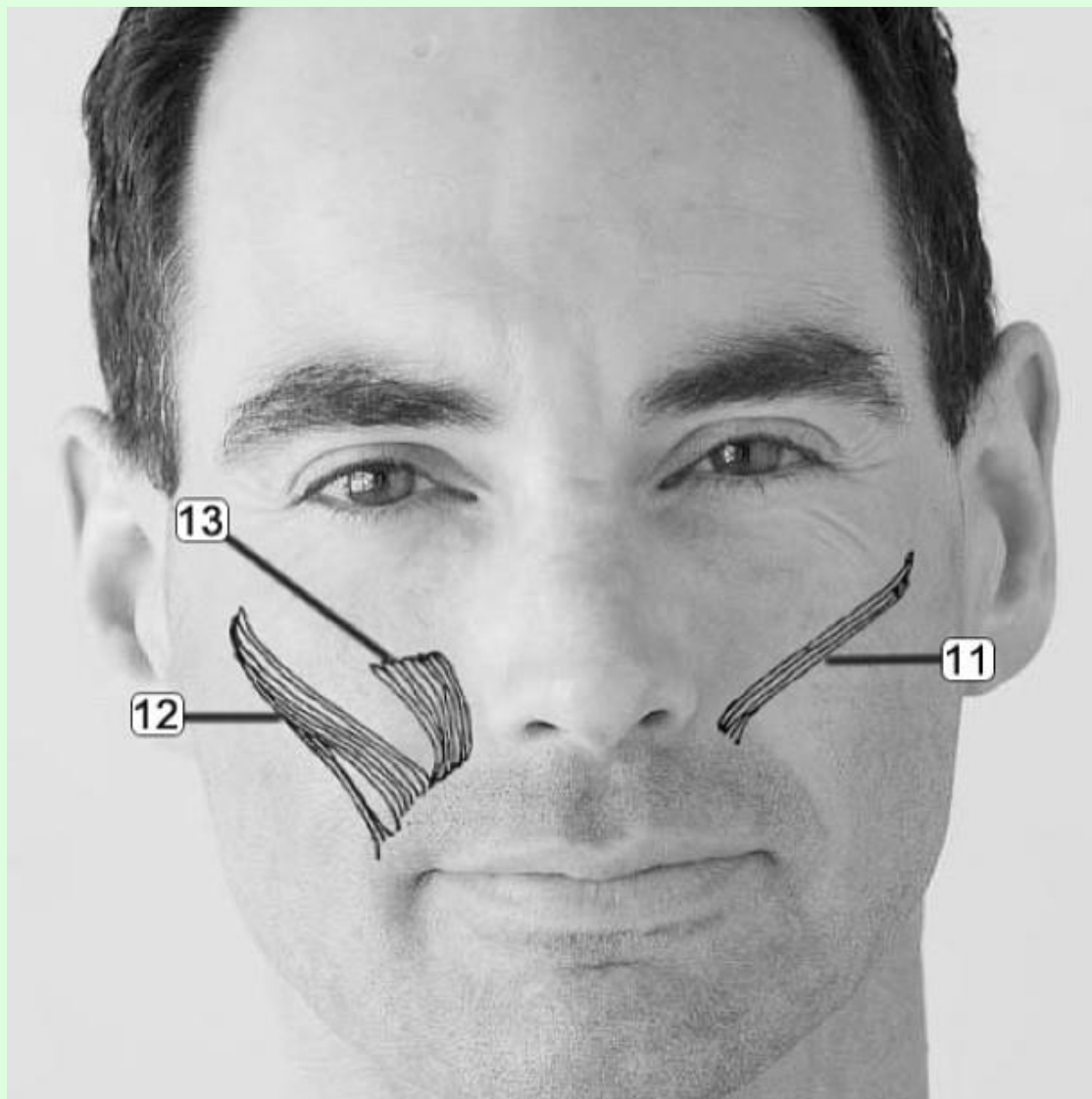
Енді біраз жаттығу жасайық.

Енді біраз жаттығу жасайық.

Енді біраз жаттығу жасайық.

НАЗАР АУДАРҒАНЫҢЫЗҒА
РАҚМЕТ!